

كأس محمد بن راشد
الملك فيصل

● آیه شریفه ۴۸

﴿ وَاَتَّقُوا:

﴿ مفهوم شناسی تقوا

﴿ متعلّق تقوی:

﴿ مبدا هستی

﴿ منتهای هستی

﴿ یوما:﴾

﴿ ویژگیها:﴾

﴿ ابتلا به اِيسال	﴿ عدم امکان فديه
﴿ ممنوعیت صحبت و عذر	﴿ تکذیب توسط بتها
﴿ سد راه فرار	﴿ منع بیع، خله، ...
﴿ عدم جابجایی وزر	﴿ عدم مالکیت غیر خدا
﴿ عدم تقلیل عذاب	﴿ نابودی روابط دنیوی
﴿ اشتغال فرد به خویش	﴿ عدم فریادرسی

◀ واکنش زمان خطر:

◀ اول: مقاومت

◀ دوم: ملایمت

◀ سوم: معاملت

◀ چهارم: معاضدت

– آیه ۴۸: زوال همه واکنش های انسان

﴿ اتفاقات يوم:

﴿ لا تجزى نفس عن نفس شيئاً

﴿ لا يقبل منها شفاعه

﴿ لا يؤخذ منها عدل

﴿ لا هم ينصرون

﴿ تکمله: عظمت قیامت:

﴿ وحشت طلیعه آن

﴿ سختی آن برای کفار

﴿ عذاب غیرشبیبه به دنیا:

﴿ ممتاز بودن قهر الهی

﴿ ناتمام بودن عذاب

﴿ علم معذب:

﴿ حقانیت انبیا

﴿ بطلان خویش

◀ شفاعه:

۱. مفهوم:

◀ لغوی: از شفع

◀ اصطلاحی:

◀ عرفی

◀ شرعی

۲. عملکرد شفیع:

« در دنیا: جمع شفیع و مشفوع له:

« استحقاق حداقلی مشفوع له

« مصادیق عدم درخواست

« مصادیق درخواست

« در عقبی:

« تکمیل قابلیت مشفوع له

« بیان اوصاف مشفوع عنده

۳. آیات شفاعت:

◁ انواع آیات:

◁ آیات نافی:

◁ نفی مطلق

◁ نفی خاص

◁ آیات مثبت:

◁ انحصار در خداوند

◁ مشروط به اذن الهی

◁ شرایط شفیع

◁ شرایط مشفوع له

◁ جمع آیات:

◁ موارد مشابه: آیات علم غیب

◁ احتمالات:

◁ از جهت ایمان و کفر

◁ از جهت اذن و عدم اذن

◁ از جهت تحول درونی و عدم آن

◁ از جهت مواضع متعدد معاد

◁ از جهت زمان شفاعت

۴. تقسیمات شفاعت:

◁ اول:

◁ تکوینی

◁ تشریحی

◁ دوم:

◁ فقهی

◁ کلامی

۵. شفاعت و سایر مفاهیم:

⟨ رابطه شفاعت و عدل

⟨ رابطه شفاعت و توسل

⟨ رابطه شفاعت و توبه

⟨ رابطه شفاعت و عناوین آیه

۶. متعلق شفاعت:

﴿ صحیح:

﴿ ارتقا درجه مومن صالح

﴿ فک رهن مومن گرفتار

﴿ آزادی از ورود به دوزخ

﴿ رهایی از خلود در نار

﴿ ناصحیح:

﴿ عالم برزخ

﴿ هول قیامت

﴿ غصه قبل حساب

﴿ ناگواری نامه عمل...

۷. شفاعت:

‹ دنیا:

- ‹ ملائک: از طریق استغفار
- ‹ انبیاء: مصادیق متعدد قرآنی
- ‹ توبه: مختص دنیا با تاثیر ممتاز
- ‹ مومنان
- ‹ قرآن
- ‹ ایمان
- ‹ عمل صالح

﴿ عقبی:﴾

﴿ ملائک

﴿ اصحاب اعراف

﴿ قرآن کریم

﴿ شاهدان

﴿ مومنان

﴿ انبیاء

﴿ پیامبر اعظم (ص)

﴿ خداوند سبحان

۸. ابعاد شفاعت:

‹ اعلیٰ به ادنی:

‹ رفع نقص از مشفوع له

‹ ذکر صفات مشفوع عنده

‹ ادنی به اعلیٰ:

‹ از باب ادب الهی

‹ درخواست فیض برای خود

‹ سیر افقی کمال معصومین(ع)

۹. شفاعت شونندگان:

 دارندگان دین مرضی

 اصحاب یمین اهل کبائر:

 عفو مرتکبین صغایر

 روایت نبوی

۱۰. اثر شفاعت:

« ناظر به شفیع:

- « عام: مزیل همه ذنوب
- « خاص: مزیل برخی ذنوب
- « محل اختلاف: محدوده شفاعت

« ناظر به مشفوع له:

- « امید آفرینی هدفمند
- « ایجاد رابطه با اولیاء الهی
- « تلاش جهت کسب شرایط

۱۱. شبهات:

◀ شبهه اول:

◀ رفع عقاب: عدل، عقاب: ظلم؛ اثبات ظلم خداوند

◀ رفع عقاب: ظلم، عقاب: عدل؛ اثبات ظلم شفیع

◀ پاسخ:

◀ نمونه مشابه مثل ذبح حضرت اسماعیل (ع)

◀ اعم بودن شفاعت از رفع عقاب اخروی

◀ شفاعت از باب حکومت است نه نقض

◀ تلقی ناصحیح از رابطه عدل و ظلم

﴿ شبهه دوم:

﴿ وجود سنن الهی

﴿ عدم تغییر در سنن الهی

﴿ تعارض شفاعت با سنن

﴿ پاسخ:

﴿ ضرورت نگاه مجموعی به سنن

﴿ عدم وجود سنت دال بر رد فضل

◀ شبهه سوم:

◀ مدلول شفاعت:

◀ پذیرش سفارش و نفوذ: قبول ظلم

◀ پذیرش اشتباه و دلیل: قبول جهل

◀ پاسخ:

◀ تلقی ناصحیح از:

◀ نوع علم خداوند

◀ مفهوم اختیار انسان

◀ شبهه چهارم:

◀ هدف خلقت: عبودیت و عدم عصیان

◀ کارکرد شفاعت: تجری عاصیان

◀ پاسخ:

◀ تسری شبهه به توبه، عفو، غفران و ...

◀ عدم تصریح به نوع گناه، گناهکار و ...

◀ اشتراط اذن در وقوع شفاعت

◀ کارکرد مجموعی آیات: خوف و رجاء متعادل

﴿ شبهه پنجم:﴾

﴿ شفاعت: وساطت انبیاء با ابلاغ وحی
﴿ اشتراط اذن: دلالت بر نفی مطلق شفاعت

﴿ پاسخ:﴾

﴿ دلالت مستندات بر رفع نه دفع
﴿ آیات دال بر مغفرت ناشی از شفاعت
﴿ مفهوم آیه «لا تنفعهم شفاعه الشافعين»
﴿ تنوع عبارات ناظر بر صدور مجوز شفاعت

◁ شبهه ششم:

- ◁ دلالت عقل بر امکان و نه وقوع شفاعت
- ◁ دلالت مجموع آیات بر متشابه بودن موضوع

◁ پاسخ:

- ◁ حل مشکل تشابه با ارجاع به محکومات
- ◁ وظیفه مفسر: ارجاع متشابهات به محکومات
- ◁ وجود دلیل نقلی و عقلی برای شفاعت
- ◁ آیات دال بر مغفرت ناشی از شفاعت

﴿ شبهه هفتم:﴾

﴿ دلالت آیه: «فلا تدعوا مع الله الها آخر»﴾

﴿ پاسخ:﴾

﴿ نوع نگاه مشرکین به شفعاء

﴿ شفیع در طول خداست نه در عرض

﴿ تصریح قرآن کریم به شفاعت

◀ شبهه هشتم:

- ◀ شفاعت شفیع منوط به حیات دنیوی
- ◀ شفاعت شفیع در آخرت
- ◀ ضرورت درخواست شفاعت از خداوند

◀ پاسخ:

- ◀ شفاعت دنیا و برزخ حکم واحد دارد
- ◀ درخواست از شفیع منوط به اذن الهی

و آخر دعوانا ان الحمد لله
رب العالمين